

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра Економічної теорії та права
(повна назва кафедри)

«02» березня 2020 року
Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Руслан ПАПІРНИК
ЗАТВЕРДЖУЮ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія
(назва навчальної дисципліни)
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма «Управління та адміністрування регіональних економічних систем»
(назва освітньої програми)
освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)
форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)
розробник Світлана ШЕВЦОВА
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, що об'єктивно виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ та послуг у суспільстві, проблеми оптимізації виробництва в умовах обмеженості ресурсів. В курсі розглядаються питання виникнення економічної теорії, як науки, її предмет і функції, місце в системі економічних наук. Досліджуються питання змісту власності і форм її реалізації, змісту і ролі товарно-грошових та ринкових відносин, сутності, форм і функцій ринкового механізму та конкуренції, функціонування підприємств в умовах ринкових відносин. Аналізуються закономірності макроекономічного розвитку і економічного зростання, сучасні тенденції розвитку світового господарства.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				III
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5		105
Аудиторні заняття, у т.ч:	46			46
лекції	30			30
лабораторні роботи				
практичні заняття	16			16
Самостійна робота, у т.ч:	59			59
підготовка до аудиторних занять	7			7

підготовка до контрольних заходів	2			2
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20			20
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування економічного мислення, яке спирається на глибоке знання економічних законів та господарського механізму їх впливу на соціально-економічне становище держави, використання передового вітчизняного та світового досвіду з підвищення ефективності національного виробництва в умовах наростаючої обмеженості ресурсів.

Завдання дисципліни: вивчення законів, принципів та суперечностей розвитку економічних відносин у суспільстві на мікро-, макро- і світовому рівнях.

Пререквізити дисципліни: «Вступ до фаху», «Політекономія».

Постреквізити дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Національна економіка», «Міжнародна економіка», «Економічний розвиток», «Сучасні економічні системи», «Теорія економічного аналізу», «Державне регулювання економіки».

Компетентності: **ЗК1.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. **ЗК18.** Обізнаність щодо принципів та механізму функціонування та розвитку національної економіки та ефективності відповідної економічної політики. **ЗК-19.** Здатність виявляти базові закономірності функціонування сучасної економіки на макрорівні та макрорівні.

Заплановані результати навчання: **РН1.** Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства. **РН39.** Пояснювати та обговорювати принципи механізму функціонування та розвитку національної економіки; обчислювати основні макроекономічні показники; аналізувати макроекономічні результати функціонування та розвитку національної економіки; оцінювати ефективність економічної політики.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, метод стимулювання навчальної діяльності, частково-пошуковий (евристичний), опосередкованого керівництва, дослідницький.

Форми навчання: індивідуальні, групові, колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні засади теорії економічного розвитку суспільства					
Предмет економічної теорії і методи пізнання	12	4	2		6
Виробництво – основа життя суспільства	4	2			2
Форми організації суспільного виробництва. Основні категорії та закони товарного виробництва.	12	4	2		6
Економічний зміст власності і форми її реалізації	12	6	4		2
Разом за змістовим модулем 1	40	16	8		16
Змістовий модуль 2. Загальні основи теорії ринкової економіки.					
Ринок і його механізм	12	4	2		6
Еволюція ринкових відносин та конкуренція	6	2	2		2
Держава та її економічні функції	8	4	2		2
Підприємство і підприємництво в ринковій економіці	9	4	2		3

Разом за змістовим модулем 2	35	14	8	13
Підготовка до екзамену	30			30
Усього годин	105	30	16	59

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1.2	Предмет економічної теорії і методи пізнання соціально-економічних процесів	4
3	Виробництво – основа життя суспільства	2
4.5	Форми організації суспільного виробництва. Основні категорії та закони товарного виробництва	4
6,7,8	Економічний зміст власності і форми її реалізації	6
9,10	Ринок і його механізм	4
11	Еволюція ринкових відносин та конкуренція	2
12,13	Держава та її економічні функції	4
14,15	Підприємство і підприємництво в ринковій економіці	4
	Всього	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Предмет економічної теорії і методи пізнання соціально-економічних процесів	2
2	Форми організації суспільного виробництва. Основні категорії та закони товарного виробництва	2
3,4	Економічний зміст власності і форми її реалізації	4
5	Ринок і його механізм	2
6	Еволюція ринкових відносин та конкуренція	2
7	Держава та її економічні функції	2
8	Підприємство і підприємництво в ринковій економіці	2
	Всього	16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	7
	підготовка до контрольних заходів	2
	підготовка до екзамену	30
1	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Економічний закон зростання потреб. Координація економічних інтересів. Мотиви та стимули. Формацийний і цивілізаційний підходи до періодизації розвитку суспільства.	20
2	Юридичний аспект власності. Теорія прав власності. Роздержавлення та приватизація. Межа виробничих можливостей і економічний вибір.	2
3	Результати виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво.	2

4	Економічні показники ефективності товарного виробництва. Просте товарне виробництво. Розвинуте товарне виробництво. Закон вартості і його роль у розвитку товарного виробництва. Функції закону вартості. Форма вартості: проста, повна, загальна, грошова. Інфляція.	2
5	Інфраструктура ринку. Ринок засобів виробництва. Споживчий ринок. Фінансовий ринок. Ринок робочої сили. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.	2
6	Негативний вплив монополізації виробництва та антимонопольне регулювання. Особливості конкуренції в умовах регульованого ринкового господарства. Система маркетингу. Менеджмент.	2
7	Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємництва. Формування ставок заробітної плати в умовах недосконалої конкуренції. Величина земельної ренти.	2
8	Територіальні та економічні межі національної економіки. Цілі та інструменти макрорегулювання. Результати макрорегулювання.	2
9	Теорії циклів. Технологічний цикл розвитку та технологічна криза. Антициклічне регулювання економіки. Соціально-економічні наслідки безробіття.	2
10	Соціально-економічні наслідки інфляції. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Теорії адаптивних та раціональних очікувань. Антиінфляційна політика держави.	2
УСЬОГО		59

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний (поточне опитування), письмовий (контрольна робота), тестовий, практична перевірка (розв'язання задачі).

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання змістового модуля 1 «Загальні засади теорії економічного розвитку суспільства» та змістового модуля 2 «Загальні основи теорії ринкової економіки».

З дисципліни передбачено 2 змістові модулі, які однакові за структурою та критеріями оцінювання. Форма контролю змістового модуля – письмова контрольна робота. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

Кожне завдання змістового модуля складається з питань наступних типів:

1. теоретичне питання - оцінюється в 30 балів;
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять – оцінюється в 10 балів ;
3. 10 тестів – оцінюються в 20 балів;
4. 2 задачі – оцінюються у 40 балів (кожна задача 20 балів).

Студент може отримати за відповідь на перше (теоретичне) питання – максимально 30 балів:

30 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу;

9-1 балів студент отримує, якщо в цілому питання не розкрито, а надано лише його окремі фрагменти.

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має уявлення про предмет.

- за відповіді на питання на засвоєння термінів та понять – максимально 10 балів (1 бал за кожну правильну відповідь, неправильну - 0 балів). Всього 10 питань на засвоєння термінів та понять.

- за відповіді на тести – максимально 20 балів (2 бали за кожну правильну відповідь, неправильну - 0 балів). Всього 10 тестів.

- за розв'язання задач – максимально 40 балів (20 балів за кожну задачу). Всього 2 задачі.

20 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначені формули за якими розв'язується задача, зроблено розрахунки, відповідь правильна:

19-11 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але допущено помилку у розрахунках:

9-1 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але не зроблено розрахунків.

Задача вважається не розв'язаною, якщо студент не зміг визначити формули і хід рішення задачі та зробити розрахунки. Він отримує 0 балів.

Критерії екзаменаційної оцінки

З дисципліни передбачено екзамен. Екзаменаційна оцінка виставляється з розрахунку 100 балів за виконання екзаменаційної письмової роботи.

Екзаменаційний білет складається з трьох типів завдань:

1. теоретичне питання – оцінюється в 40 балів;

2. словниковий диктант, який складається з 5 термінів – оцінюється в 30 балів;

3. тестові завдання, які складаються з 5 тестів – оцінюється в 30 балів.

Перше завдання оцінюється у 40 балів, якщо теоретичне питання розкрито повністю, матеріал викладено логічно і послідовно, мають місце аналіз, узагальнення, висновки.

39-30 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо перше питання розкрито не у повному обсязі, мають місце зауваження викладача:

29-20 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо не визначені складові питання та не розкрито їх зміст:

19-10 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо розкриті лише окремі аспекти питання, відсутній системний аналіз, мають місце суттєві зауваження викладача.

9-1 балів студент отримує, якщо надані лише окремі фрагменти питання і в цілому питання не розкрито.

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має уявлення про предмет.

- за відповіді на знання термінів – максимально 30 балів (6 балів за кожну правильну відповідь, неправильну - 0 балів). Всього 5 термінів.

- за відповіді на тестове завдання - максимально 30 балів (6 балів за кожну правильну відповідь, неправильну - 0 балів). Всього 5 тестів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична змістового модуля 1, змістового модуля 2 та екзаменаційної оцінки.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Студент, який пропустив лекції з поважних причин, повинен показати лектору довідку (копію), яка це засвідчує. Пропущені лекції повинен законспектувати і показати викладачеві у призначений додатково викладачем час.

Пропущені практичні заняття обов'язково необхідно відпрацювати в усній формі під час поточних консультацій викладача. Пропущені лекції без поважних причин, якщо вони

систематичні, студент відпрацьовує як і практичні заняття. Контрольну роботу пропущеного поточного контролю (ПК) студент обов'язково повинен написання у призначений додатково викладачем час. Не відпрацьовані таким чином пропущені заняття, відсутність результатів поточного контролю є підставою для не допуску студента до екзамену.

Кожен зі студентів в своїй діяльності, в процесі навчання, повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, які містяться в Кодексі доброчесності ДВНЗ ПДАБА від 5.07.2018 р.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

Неприйнятними у навчальній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності для студентів та співробітників Академії є: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

В разі, якщо виникають випадки порушення поведінки в аудиторії з боку студента до нього застосовується методи виховного та адміністративного впливу в передбаченому в академії порядку.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. - К.: «Знання», 2007.
2. Бутук О. І., Волкова Н. І. Економічна теорія: тренінг-курс: Навч. посіб.- К.: «Знання», 2007.
3. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. - К.: «Вища школа», 1995.
4. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Навчальний посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: ВД «Альтернативи», 2001.
5. Економічна теорія: Підручник/ За ред. В.М. Тарасевича. - Київ: ЦНЛ, 2006.
6. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. 9-те вид., доповн. - К.: «Знання», 2014.
7. Економічна теорія. Посібник вищої школи (Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соколов В.М.)/ Під загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків - Київ, 2003.
8. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: «Знання», 2008.
9. Мочерний С. В. Економічна теорія: Посібник для студ. вищ. закладів освіти. – К.: «Академія», 1999.
10. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і. доп. - К.: «Знання», 2007.
11. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін. - К.: Вища шк. – «Знання», 1997.
12. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, О.А. Устенко. – К.: «Академія», 2009.
13. Основи економічної теорії: Підручник/ Ю.В. Ніколенко, А.В. Демківський, Л.І. Вергун та ін.; За ред. Ю.В. Ніколенко. 3-те вид. – К.: ЦУЛ, 2003.
14. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник. - Д.: Національний гірничий університет, 2006.
15. Політекономія: Навч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.

16. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: «Либідь», 2007.
17. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник/ Под общей ред. д.э.н., проф. А.В. Сидоровича – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004.
18. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. - М.: «Дело», 1994.
19. Курс экономической теории. Общие основы экономической теории, микроэкономика, макроэкономика, переходная экономика: Учебное пособие/ Под ред. А. В. Сидоровича. - М.: МГУ им М. В. Ломоносова, Изд-во «Дело и Сервис», 1997.
20. Курс экономической теории: Учебное пособие/ Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселёвой. 6-е изд., доп. и перераб. - Киров: Изд-во «АСА», 2007.
21. Макконнелл К., Брю С., Флинн Ш. Экономике: принципы, проблемы и политика – М.: ИНФРА-М, 2016.
22. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; Под общ. ред. С.В. Мочерного. – К.: «Знання», КОО, 2000.
23. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие. 5-е изд., доп. и перераб. - К.: «Знання», 2011.
24. Экономическая теория. Учебник/ Под общей ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлёвой, Л.С. Тарасевича. – М.: ИНФРА-М, 2003.
25. Экономическая теория/ Под ред. проф. А.И. Добрынина, проф. Л.С. Тарасевича, учебник для ВУЗов, 4-е изд. – С-Пб: Изд. СПб ГУЭФ, Изд «Питер», 2009.
26. Экономическая теория: Учебник для студ. высш. учебн. заведений/ Под ред. В.Д. Камаева. 10-е изд., доп. и перераб. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003.
27. Ядгаров Л.С. История экономических учений. - М.: «Экономика», 1996.

Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Голос України. - 1996, 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 2005. - №2. – Ст. 44.
3. Закон України від 07.06.96 «Про захист від недобросовісної конкуренції»// ВВРУ.- 1996.- № 36, ст.164
4. Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР «Про оплату праці»// ВВРУ.- 1995.- № 17, ст.121
5. Закон України від 07.02.91 № 698-12 «Про підприємництво»// ВВРУ.- 1991.- № 14, ст. 168
6. Закон України від 27.03.91 № 887-12 «Про підприємства в Україні»// ВВРУ.- 1991.- № 24.- ст. 272

13. INTERNET- РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.rada.gov.ua
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.ukrstat.gov.ua

Розробник _____ (Світлана. ШЕВЦОВА)

Гарант освітньої програми _____ (Олена КАХОВИЧ)

Силабус затверджено на засіданні кафедри економічної теорії та права

Протокол від «31» _____ 08 _____ 2020 року № 1